

ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА
„СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ“

Професионално направление					
Код: 0923		Социална работа и консултиране			
Професия					
Код: 092302		Социални дейности			
Степени на професионална квалификация		-	-	III	-
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)		-	-	4	-
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)		-	-	4	-

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение.

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Социални дейности“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

- за ученици – завършено основно образование;
- за лица, навършили 16 години – придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Описание на професията

Лицето, придобило трета степен на професионална квалификация по професията „Социални дейности“, подпомага дейността на социални работници и други специалисти в областта на социалната работа и социалното подпомагане под ръководството и контрола на квалифициран персонал.

В съответствие с действащото българско законодателство завършилият тази степен на професионална квалификация:

- участва в организацията и изпълнението на социални дейности, насочени към подкрепа на различни групи потребители, включително от уязвими групи;
- събира, подготвя и обработва информация, свързана със социалния статус и нуждите на потребителите от социални помощи, семейни помощи и услуги;
- съдейства при изготвянето и реализирането на индивидуални планове за подкрепа;
- оказва съдействие при осъществяването на социална работа на терен, включително мобилна социална работа, под супервизия;
- познава и прилага законовите и подзаконовите нормативни актове, свързани с:
 - правата на човека, в т.ч. и на децата;
 - социалното подпомагане и предоставянето на социални услуги;
 - закрилата на детето;
 - семейните помощи за деца.
- извършва основна административно-документална дейност, свързана с предоставянето на социални помощи, семейни помощи и услуги и воденето на документация;
- работи в съответствие с етичните стандарти, принципите на професионалната конфиденциалност и закрила на личните данни;
- изпълнява възложените му задачи само под ръководството на лице с висше образование и професионална квалификация в социалната сфера, като не взема самостоятелни решения, имащи правни последици за потребителите.

Дейностите, които извършва, са насочени към подпомагане на специалистите по социални дейности с по-висока квалификация при осигуряване на правата и при предоставянето на социални услуги на лицата, с които работят. Завършилият трета степен на професионална квалификация по професията оказва съдействие на различни институции и звена, работещи с деца и семейства, с възрастни хора, с рискови групи и

общности и др. Изпълнява указанията на ръководителя/доставчика на социалната услуга и предписанията на специалистите с цел удовлетворяване на потребностите на лицата.

Завършилият трета степен на професионална квалификация по професията съдейства на водещия случая социален работник в предприемане на мерки за закрила на деца в риск, информира клиентите за техните права, видовете социални помощи, семейни помощи и социални услуги и условията и реда за тяхното предоставяне. Подпомага специалистите в организирането и извършването на дейности, свързани с превенция на изоставянето, превенция на насилието и отпадане от училище, ресоциализация и реинтеграция на деца, обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, реализиране на социални програми за деца в риск и техните семейства.

Завършилият трета степен на професионална квалификация по професията консултира и информира лицата от рискови групи и общности относно техните права, видовете социални помощи, семейни помощи и услуги и условията и реда за тяхното предоставяне. Подпомага специалистите в социалните услуги в работата по възстановяване и разширяване на умения за водене на самостоятелен живот на потребителите на услугите, изготвя и осъществява индивидуални програми за социално включване, съдейства за включване в курсове за квалификация и преквалификация и други обучителни курсове и/или за намиране на работа.

Основните отговорности на завършилия трета степен на професионална квалификация по професията са свързани с поддържане на различни видове регистри; поддържане на контакти и организиране на срещи със специалисти и с клиенти; подпомагане на взаимодействието между институции и звена, работещи с различни групи клиенти; информиране на клиентите относно условията и реда за ползване на социални помощи, семейни помощи и услуги.

Завършилият трета степен на професионална квалификация по професията използва в дейността си нормативни актове, специализирана литература, компютър, телефон, факс, канцеларски пособия.

Той работи със социални работници и различни специалисти, с хора със социални и личностни проблеми и с техните близки, с представители на изпълнителната и съдебната власт, с представители на местните общности.

Задълженията му са свързани с познаване и прилагане на основните законови и подзаконови нормативни актове в сферата на социалното подпомагане и социалните услуги, закрила на детето, интеграция на хората с увреждания, както и други, имащи отношение към изпълнение на преките задължения в съответствие с действащите нормативни актове.

Завършилият трета степен на професионална квалификация по професията в своята работа е необходимо да притежава умения за добра писмена и устна комуникация, за емпатия и общуване с различните социални групи и лица, да притежава умения за работа в екип, да спазва нормите на професионалната етика и принципите на конфиденциалност в работата с клиентите.

Завършилият трета степен на професионална квалификация по професията трябва да владее техники за самоконтрол и умения за справяне със стреса на работното място.

Придобилите трета степен на професионална квалификация по професията „Социални дейности“ могат да изпълняват определен кръг от задачи в различните сектори на социалната политика; да подпомагат работата на социалния работник при проучване на положението на лицата, които са обект на социално подпомагане чрез социални помощи, семейни помощи и социални услуги; да подпомагат

взаимодействието между институциите. Завършилият трета степен на професионална квалификация по професията работи „на терен“, т.е. там, където е клиентът му, и там, където има нужда от неговата помощ – в дома, в семейството.

Завършилият трета степен на професионална квалификация по професията може да работи в териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане – регионални дирекции за социално подпомагане, и дирекциите „Социално подпомагане“, в различните видове социални услуги или в други форми на социално обслужване. Той работи и в кабинет (канцелария), където приема клиентите, участва в провеждането на срещи и разговори и където се съхранява необходимата работна документация.

Работното му време може да бъде нормирано или с променливи граници.

Широкият спектър от социални дейности и непрекъснатото появяване на нови потребности, както и необходимостта от тяхното адекватно изпълнение изисква от завършилия трета степен на професионална квалификация по професията непрекъснато да усъвършенства и повишава своята квалификация, да има мотивация за надграждане на получените знания и да проявява готовност за адаптиране към променящите се условия.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията

Степен на професионална квалификация	Ниво по НКР/ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)												
		ЕР У 1	ЕР У 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10	ЕРУ 11	ЕРУ 12	ЕРУ 13
		Обща ПП		Отраслова ПП		Специфична ПП								
III	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

3.1. Списък на Единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професионални направления от Списъка на професиите за професионално образование и обучение

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професиите от професионално направление „Социална работа и консултиране“

ЕРУ 3. Бизнес комуникация

ЕРУ 4. Етични стандарти в социалната дейност

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 5. Използване на дигитални технологии в социалните дейности

ЕРУ 6. Социална политика, нормативна база и институции

ЕРУ 7. Основни на социалната работа

ЕРУ 8. Политики и механизми за социална закрила на деца

ЕРУ 9. Процес на предоставяне на подкрепа и придружаване на потребителите

ЕРУ 10. Специфика на взаимоотношенията с потребителя и неговото обкръжение

ЕРУ 11. Социална работа с деца и семейства от рискови групи

ЕРУ 12. Подходи и модели на социална работа в общността

ЕРУ 13. Поддържане на мрежа за взаимодействие със специализирани звена

3.2.1. Обща професионална подготовка по професията

ЕРУ 1	Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда
Резултат от учене 1.1	Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасните условия на труд (ЗБУТ) на работното място
Знания	• Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд • Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване • Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки • Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции • Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	• Прилага мерки за безопасност на работното място • Спазва хигиенните норми на работното място • Прилага инструкции за безопасна работа • Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	• Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности
Резултат от учене 1.2	Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда
Знания	• Познава нормативни актове, свързани с опазването на околната среда и ЗБУТ • Познава трудовоправните норми, свързани със ЗБУТ • Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социалното развитие с цел закрила на живота, здравето и работоспособността на работещите
Умения	• Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност • Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране • Използва технологии и материали, щадящи околната среда • Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	• Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране и разделно събиране • Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на

	работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им • Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее теоретични знания за: - хигиенните норми - здравословните и безопасните условия на труд на работното място - овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ - превантивната дейност за опазване на околната среда Част по практика на професията: • Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 2	Икономика и предприемачество
Резултат от учене 2.1	Познава основите на пазарната икономика
Знания	• Познава основни икономически понятия – търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена • Познава ролята на държавата в икономиката – данъци, бюджет, регулации • Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия • Разяснява основни понятия във финансите – приходи, разходи, печалба, инвестиции • Разбира значението на социалната и екологичната отговорност при ръководене на бизнес
Умения	• Използва основни икономически понятия, като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи • Отчита значението на основните финансови показатели, като приходи, разходи, печалба и инвестиции
Компетентности	• Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	Познава основите на предприемачеството
Знания	• Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката • Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес,

	включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност
Умения	- Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност - Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	- Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания - Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания - При необходимост представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: - Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката - Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството Част по практика на професията: - Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус - Участва в разработването на бизнес план на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	Част по теория на професията: - Писмен изпит Част по практика на професията: - Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.2. Отраслова професионална подготовка по професията

ЕРУ 3	Бизнес комуникация
Резултат от учене 3.1	Поддържане на комуникация с колегите в екипа и с ръководството
Знания	- Познава нормите на поведенческия и речевия бизнес етикет - Познава международните, националните и организационните стандарти и практики за писмена комуникация - Посочва отделните длъжности и функции на членовете на екипа - Описва функционалните взаимоотношения и йерархичните връзки с колегите си в екипа и с ръководството на отделните равнища в организацията - Идентифицира конфликтни и критични ситуации и под напрежение (булинг, технически срывове, спазване на крайни срокове)
Умения	Осъществява комуникация в екипа

	• Спазва йерархията в екипа • Спазва нормите за приемливост на поведенческия невербален и вербален (речеви) бизнес етикет • Подготвя вътрешноорганизационни писмени съобщения и информация при използване на различни комуникационни канали • Изгражда умения за работа в екип • Изгражда умения за комуникация с различни целеви групи • Спазва принципите за толерантност и недискриминация към лицата, с които работи
Компетентности	• Подбира подходящите поведенчески (невербални) и вербални (речеви и писмени) средства за ефективна комуникация с колегите и ръководството в организацията
Резултат от учене 3.2	Осъществява комуникация с клиентите
Знания	• Познава основните клиенти, контрагентите и заинтересованите лица от функционирането на организацията • Посочва значението на клиентското обслужване и управлението на взаимоотношенията • Познава вътрешноорганизационната информационна система за съхранение и обмен на данни
Умения	• Осъществява делова комуникация на място с клиентите, ползвателите, контрагентите и другите видове заинтересовани лица от функционирането на организацията • Прилага индивидуален подход за комуникацията с клиентите с цел оценка на конкретните им потребности • Осъществява делова комуникация по телефона или с помощта на софтуерни приложения за инстантна синхронна и асинхронна комуникация • Организира провеждането на онлайн работни срещи • Участва в онлайн работни срещи • Прилага етикет в онлайн срещи
Компетентности	• Умело адаптира комуникацията според нуждите и очакванията на клиента или партньорите при спазване на професионален тон и подход
Резултат от учене 3.3	Поддържа бизнес кореспонденция
Знания	• Познава международните, националните и организационните стандарти, правила и практики за бизнес кореспонденция • Познава основните комуникационни канали за осъществяване на бизнес кореспонденция и ситуациите, в които се налага тяхното паралелно използване • Познава правилата за писмено документиране и отчитане на проведени събития, работни срещи, предаване на документи и работни резултати вследствие на изпълнението на договорни задължения
Умения	• Подготвя официални писма, становища, съгласувателни писма, придружителни писма, циркулярни писма • Подготвя докладни записки, служебни бележки, доклади и

	друга вътрешноорганизационна кореспонденция в йерархичен порядък • Подготвя паметни записки, протоколи, меморандуми, приемно-предавателни протоколи и други подобни документи за удостоверяване писмено документиране и отчитане на проведени събития, работни срещи, предаване на документи и работни резултати вследствие на изпълнението на договорни задължения • Подготвя имейл съобщения, текстови съобщения за инстантна цифрова комуникация и постове за публикуване в социални мрежи
Компетентности	• Подбира подходящата писмена форма на бизнес кореспонденция, структурата и съдържанието на информацията, която следва да се изпрати, подходящите изразни средства и подходящото форматиране на текста
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира владеење на основните теоретични знания в областта на бизнес комуникацията и бизнес кореспонденцията – международните и националните стандарти и практики • Демонстрира владеење на конвенционалните и дигиталните комуникационни канали и съвременните дигитални технологии Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблемите в зададен казус и/или практическа задача
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 4	Етични стандарти в социалната дейност
Резултат от учене 4.1	Прилага професионално-етично поведение
Знания	• Познава съдържанието на професионално-етичните кодекси в професионалното направление и трудовата дейност • Изброява основните етични принципи в професионалното направление и трудовата дейност • Познава правното регламентиране на професионалното поведение на лицата, изпълняващи съответната трудова дейност
Умения	• Спазва професионално-етичните норми на поведение • Следи за информация и изисквания относно моралните ценности на професията • Прилага общите принципи на морала в ежедневните работни дейности
Компетентности	• Отговорно прилага професионално-етичните норми в трудовата си дейност при изпълнение на ежедневните си задачи

Резултат от учене 4.2	Разрешава професионално-етични проблеми в трудовата дейност
Знания	• Изрежда основни видове етични проблеми • Описва модели за разрешаване на професионално-етични проблеми • Изброява основни конфликти на интереси • Изброява ограничения, присъщи на различни услуги и дейности, обект на професионалното направление и/или трудовата дейност
Умения	• Разпознава риска от възникване на професионално-етични проблеми • Идентифицира професионално-етични проблеми в работните ситуации • Прилага модели за разрешаване на професионално-етични проблеми • Извършва самооценка
Компетентности	• Предлага решения на ръководството за отстраняване на идентифицирани нарушения или сезиране на съответните регулаторни и надзорни органи
Резултат от учене 4.3	Прилага принципите за конфиденциалност
Знания	• Дефинира принципа за конфиденциалност в професионалното направление и трудовата си дейност • Изброява видовете данни, които са обект на конфиденциалност • Познава регламента GDPR на Европейския съюз за закрила на личните данни • Изброява случаите, в които се допуска разкриването на конфиденциална информация
Умения	• Прилага мерки за закрила на поверителната информация • Обработва документи, съдържащи конфиденциална информация • Предотвратява нерегламентираното използване на лични данни и/или използването на лични данни без изрично информирано съгласие на засегнатите лица
Компетентности	• Отговорно прилага принципа на конфиденциалност в професионалното си направление и трудовата си дейност, като не допуска споделянето на конфиденциална информация и манипулирането ѝ, както и събирането, съхранението и използването на лични данни без изричното информирано съгласие на заинтересованите лица
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира владеење на основните теоретични знания в областта на етиката • Демонстрира владеење на основните теоретични знания в областта на конфиденциалността на информацията и закрила на личните данни Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблемите в зададения казус и/или

	практическа задача
Средства за оценяване	Част по теория на професията: - Писмен изпит Част по практика на професията: - Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 5	Използване на дигитални технологии в социалните дейности
Резултат от учене 5.1	Използва дигитални технологии за комуникация в практиката с потребители
Знания	- Познава основните платформи за видеоконференции и онлайн комуникация - Изброява видовете устройства, необходими за видеокомуникация (камери, микрофони, таблети) - Познава основните функции за споделяне на екран и видео в комуникационни платформи - Познава правилата за безопасност и конфиденциалност в дигиталната комуникация
Умения	- Работи с видеоконферентни системи за комуникация в реално време - Използва устройства за осигуряване на качествена връзка и звук - Поддържа устна комуникация през дигитални платформи - Прилага мерки за закрила на личните данни при дигитална комуникация
Компетентности	Самостоятелно организира и провежда ефективна онлайн комуникация чрез дигитални средства, спазвайки стандартите за сигурност и професионализъм
Резултат от учене 5.2	Създава дигитално съдържание за нуждите на социалните дейности
Знания	- Познава софтуер за текстообработка, видеообработка и субтитриране - Познава основите на създаване на достъпно съдържание за клиентите съобразно техния профил - Изброява форматите за съхранение на видео- и текстови файлове - Познава принципите за адаптиране на съдържание за социални мрежи
Умения	- Създава информационни видеоматериали - Добавя субтитри към видеофайлове - Използва облачни платформи за съхранение и споделяне на съдържание - Адаптира дигитално съдържание според нуждите на различна аудитория
Компетентности	Управлява създаването на дигитални материали, като осигурява достъпност и професионално качество, съобразени с

	нуждите на аудиторията
Резултат от учене 5.3	Използва програми и устройства за осъществяване на дистанционна комуникация
Знания	- Познава специализирани технологии за дистанционна комуникация с множество потребители - Идентифицира нужните приложения и устройства при комуникация в реално време - Описва функциите на видео, текст и субтитриращи платформи
Умения	- Настройва техническите средства по подходящ начин за осигуряване на добра видимост и звук - Осигурява и проверява техническото обезпечаване на участниците - Работи с програми и материали за запис
Компетентности	- Осъществява ефективна комуникация чрез разнообразие от технологични средства, съобразени с потребностите и желанията на потребителите - Компетентно управлява процеса на организация и провеждане на дистанционна комуникация и работа в екип, като се съобразява с участниците в комуникацията
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: - Точно и вярно представя основните изисквания за приложение, принципите на работа и функционалните възможности на дигиталните технологии и софтуерни приложения Част по практика на професията: - Прилага в правилна последователност и в необходимия обем стъпките и етапите за използване на дигиталните технологии при дистанционна комуникация
Средства за оценяване	Част по теория на професията: - Писмен изпит Част по практика на професията: - Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 6	Социална политика, нормативна база и институции
Резултат от учене 6.1	Познава законите и подзаконовите нормативни актове в областта на социалната политика
Знания	- Познава дефинициите за социална политика - Познава йерархичността на нормативните актове - Изброява основните закони, правилници и кодекси, касаещи социалната закрила на българските граждани - Познава източниците за справка с необходимите нормативни актове
Умения	- Ориентира се в структурата на нормативните актове в сферата на социалната политика - Извлича необходимата информация от съответните нормативни актове - Прилага нормативни процедури в рамките на своята

	професионална компетентност • Сигнализира компетентните органи при нарушение на нормативните процедури
Компетентности	• Може правилно да консултира клиент във връзка с процедури и изисквания, посочени в нормативни актове • Способен е да обоснове аргументирани искания в интерес на клиента си към различни институции, отговарящи за определени нормативни процедури
Резултат от учене 6.2	Познава стратегическите документи в областта на социалната политика
Знания	• Познава националните стратегии в областта на социалната политика • Познава йерархията на стратегическите документи • Запознат е с функцията и структурата на стратегическите документи
Умения	• Прилага текстове на стратегически документи в рамките на своята професионална компетентност
Компетентности	• Способен е да дефинира държавните стратегически приоритети и тенденциите в областта на социалната политика
Резултат от учене 6.3	Познава централизираните институции, ангажирани с изпълнението на държавните политики в социалната сфера
Знания	• Дефинира сектора на социалната политика • Изброява институциите (министерства, агенции и други), осигуряващи изпълнението на социалната политика • Познава функциите на централизираните институции в сектора на социалната политика
Умения	• Следва правилата за комуникация при взаимодействие с централизираните институции в сектора на социалната политика • Изпълнява стъпките при сигнализиране на централизираните институции в сектора на социалната политика в случай на необходимост
Компетентности	• Успешно консултира клиенти във връзка с компетентността на различните институции на централно ниво в сферата на социалните дейности
Резултат от учене 6.4	Познава регионалните институции, ангажирани с изпълнението на държавните политики в социалната сфера
Знания	• Изброява регионалните структури на централизираните институции в сферата на социалната политика • Познава функциите и компетентността на регионалните структури на централизираните институции
Умения	• Извършва справки относно функциите и административните процедури на регионалните структури • Прилага решения на регионалните структури • Консултира клиентите във връзка с компетентността на регионалните институции
Компетентности	• Способен е да решава възникнали казуси посредством междуинституционално сътрудничество
Резултат от учене 6.5	• Запознат е с доставчиците на социални услуги

Знания	• Изброява доставчиците на социални услуги, финансирани от държавния и/или общинския бюджет и от частни доставчици • Разпознава различните видове социални услуги и целевите групи, които могат да се възползват от тях • Идентифицира различните доставчици спрямо предоставяните от тях социални услуги • Познава стандартите за качество на социалните услуги и критериите за тяхното изпълнение
Умения	• Съобразява изискванията и процедурите за предоставяне на социални услуги • Консултира и съдейства за насочване на клиента за ползване на подходящи за него социални услуги • Участва в планирането на конкретните стъпки за предоставянето на социалните услуги
Компетентности	• Съдейства за извършването на компетентна оценка и насочване към социални услуги и подкрепа, предоставяни от различни доставчици
Резултат от учене 6.6	Познава сектора на социалното подпомагане чрез социални помощи и на семейното подпомагане чрез семейни помощи за деца
Знания	• Познава дефиницията, целите и принципите на социалното подпомагане и семейното подпомагане • Познава законодателството в областта на социалното подпомагане и семейните помощи за деца • Изброява видовете социални помощи и семейни помощи за деца • Разпознава различните целеви групи, които могат да се възползват от социални помощи и семейни помощи за деца
Умения	• Консултира клиента за подходящите социални и/или семейни помощи • Следи за спазване на изискванията и процедурите за кандидатстване за предоставяне на социални и/или семейни помощи • Оказва съдействие за оформянето на нужната документация от страна на клиента
Компетентности	• Подпомага извършването на компетентна оценка на потребностите на потребителя и насочването му за получаване на подходящи социални и/или семейни помощи
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Познава основните социални политики на страната и стратегическите документи • Познава основната нормативна база в областта на социалната политика • Познава институциите на национално, регионално и местно ниво, свързани със социалните услуги, социалните помощи и семейните помощи за деца • Дефинира основните видове социални услуги, социални помощи и семейни помощи за деца • Може да изброи доставчици, предоставящи социални

	услуги Част по практика на професията: Ориентира се правилно в структурата и текстовете на нормативните актове и стратегическите документи в сферата на социалната политика, извличайки необходимата информация спрямо конкретния случай
Средства за оценяване	Част по теория на професията: - Писмен изпит Част по практика на професията: - Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 7	Основи на социална работа
Резултат от учене 7.1	Прилага принципите и формите за социална работа
Знания	- Познава същността, съдържанието и целите на социалната работа - Изброява основните подходи и модели, използвани в социалната работа - Познава етапите на социалната работа - Познава обектите на социална работа
Умения	- Прилага основните принципи и подходи в социалната работа - Спазва отделните етапи на социална работа - Ориентира се в предимствата и недостатъците на различните подходи и модели на социална работа - Разпознава различни социални проблеми и подходи за работа с тях
Компетентности	- Предоставя адекватна информация на клиента относно възможностите за оказване на помощ съобразно спецификата на жизнената му ситуация - Съвместно с други специалисти изготвя оценка на потребностите на клиента - Активно сътрудничи при планирането и реализирането на ефективен помагач процес
Резултат от учене 7.2	Прилага модели и подходи на социалното консултиране
Знания	- Изброява и дефинира моделите на социално консултиране - Познава спецификите на отделните модели на социална работа и консултиране - Познава принципите на работа в подхода „Работа по случай“ и ролята си в него
Умения	- Прилага моделите на социално консултиране - Прилага подхода „Работа по случай“ в дейността си - Използва инструменти на социалната работа в дейността си - Провежда първично интервю с клиент
Компетентности	Способен е да извършва първоначално консултативно интервю за установяване на актуалната житейска ситуация на клиента – трудности и потребности, ресурси, възможности за промяна, подкрепяща среда

	• Ефективно участва в екип за интервенция и подкрепа за решаване на възникнали проблеми
Резултат от учене 7.3	Осъществява устна и писмена комуникация на чужд език в подкрепа на дейността си
• Знания	• Познава делова и професионална терминология на чужд език, свързана с комуникация между институции и организации в социалната сфера • Познава принципите на етикета за писмена и устна официална комуникация на чужд език
• Умения	• Съставя кратки писмени съобщения, доклади или справки на чужд език при нужда от комуникация между организации и специалисти • Води основна устна комуникация на чужд език с клиенти, работодатели, партньори или институции • Участва в международни онлайн и присъствени срещи, като осъществява комуникация на чужд език
Компетентности	• Използва чуждия език професионално за осъществяване на ефективно международно и межкултурно посредничество
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Дефинира и разграничава същността, целите и етапите на социалната работа • Изброява обектите на социална работа • Представа основни теории и понятия в социалната работа, свързани с подходи и методи за подкрепа • Познава индивидуални и възрастови особености на потребителите • Познава методите за психологическа подкрепа • Владее основите на чуждоезиковата комуникация Част по практика на професията: • Демонстрира умения за извличане на информация от потребителя за първоначална оценка на житейската му позиция и насочване към подходяща институция или организация за получаване на по-нататъшна помощ и подкрепа • Прилага в практиката комуникацията на чужд език за целите на професионалната социална работа
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 8	Политики и механизми за закрила на децата
Резултат от учене 8.1	Прилага политики и механизми в системата за закрила на детето и работа с неговото семейство и обкръжение
Знания	• Познава националното законодателство, актуалните политики и стратегии на национално, европейско и международно ниво по закрила на детето и гарантиране на правата на децата • Изброява нормативните актове в сферата на закрила на детето

	Познава системата за закрила на детето, органите за закрила на детето и техните основни правомощия
Умения	- Прилага разпоредбите на нормативните актове, имащи отношение към политиките за децата и семействата - Прилага вътрешнонормативната документация - Прилага защитни механизми във високорискова среда по отношение на изпълнение на служебните си задължения - Използва разнообразни методи, като интервю, наблюдение, анализ на ситуация, събиране на информация и други, при проучване на случай - Използва различни механизми за взаимодействие с други институции и ангажирани страни, в т.ч. общини, доставчици на социални услуги, неправителствени организации по координиране на работата по случай - Познава координационните механизми в системата за закрила на детето и образованието
Компетентности	- Ефективно работи със задължителната документация по случай, като своевременно изготвя доклади и справки за работата си - Отговорно участва в екип за извършване на оценка на потребностите на конкретните целеви групи и прилагане на различни координационни механизми за взаимодействие
Резултат от учене 8.2	Прилага системен подход в работата с обкръжението на детето
Знания	- Познава различните типове обкръжения на детето – родители, разширено семейство, приемно семейство, общност и др. - Познава нормативната база за работа с обкръжението на детето - Познава видовете превантивни и подкрепящи услуги за работа със семейството на детето
Умения	- Изготвя или подпомага изготвянето на оценка на потребностите и оценка на риска за детето и на семейството съобразно нормативната уредба - Подпомага планирането на социалната работа със семейството и обкръжението на детето - Прилага индивидуален подход, съобразен с потребностите на детето и неговия най-добър интерес - Спазва установените процедури при работа с деца в риск и техните семейства - Прилага специфично ориентирани подходи за психосоциална подкрепа на семейството
Компетентности	- Отговорно спазва реда и начина на консултиране на родителите и/или лицата, полагащи грижи за деца. - Работи за преодоляване на бариерите и засилване на ресурсите на семейството - Оценява и подкрепя силните страни на всички членове на семейството
Критерии за оценяване	Част по теория на професията: Познава националните, европейските и международните

на ЕРУ	политики и стратегии в областта на закрила на децата • Разпознава особеностите във функционирането на различните групи клиенти със специфични затруднения • Точно и вярно представя различните видове риск за децата и предизвикателствата и бариерите, свързани с тях • Разпознава ситуации, свързани със стигматизация, дискриминация и изключване на деца в риск и техните семейства • Разбира смисъла и принципите за работа с деца в риск и техните семейства и прилага индивидуализиран подход в избора на методи за оценка и подкрепа на детето и неговото обкръжение • Описва методите и процедурите за консултиране и насочване на клиента в процеса на социална подкрепа Част по практика на професията: • Успешно идентифицира и предприема адекватни мерки в случаите на дискриминация и изключване
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 9	Процес на предоставяне на подкрепа и придружаване на потребителите
Резултат от учене 9.1	Съдейства за поддържане на здравословното състояние на потребителя
Знания	• Познава ролята и функциите си при взаимодействието между институции, семейство и потребител • Познава основните здравни, психологически и социални потребности на индивидите • Описва спецификата на различните социално значими заболявания и видовете увреждания
Умения	• Подпомага потребителя да следва предписанията и назначенията на медицинските специалисти, свързани с лечебно-оздравителния режим • Придружава потребителя до лечебно или здравно заведение за извършване на медицински прегледи и/или манипулации • Подпомага потребителя при настаняване в болнично заведение • Оказва емоционална подкрепа преди и по време на престоя на потребителя в болнично заведение • При необходимост поддържа контакти с личния лекар на потребителя и с други медицински специалисти
Компетентности	• Отговорно взаимодейства със съответните институции и лица, участващи в предоставянето на здравни услуги • Стриктно спазва инструкции и указания, проявява коректност и търпение при изпълнение на задълженията си
Резултат от учене 9.2	Оказва подкрепа в битови кризисни ситуации

Знания	• Описва особеностите на преживяванията по време на битова криза • Описва реакциите при възникване на събитие, свързано с тежко заболяване, скръб, загуба и др. • Познава стъпките за действие и подкрепа при различни кризисни ситуации
Умения	• Прилага умения за бърза и адекватна реакция и вземане на решение в кризисна или извънредна ситуация • Разпознава сигнали за назряващ битов конфликт • Използва техники за разрешаване на конфликти • Отчита особеностите на преживяванията по време на битова криза • Подкрепя потребителя в трудна ситуация (тежко заболяване, скръб, загуба и др.) • Сътрудничи със специалисти (социален работник, психолог, логопед, специален педагог, психиатър и др.) в прилагането на кризисни интервенции
Компетентности	• Предприема бързи и адекватни действия за въвеждане на промени в начина на живот на потребителя с цел предотвратяване на различните рискове
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира владение на основни теоретични знания за спецификата на различните заболявания и видовете увреждания • Изброява стъпките при интервенции в ситуации на криза • Представа подходите и методите за здравна подкрепа и придружаване във връзка със здравословни, психологически и социални потребности на потребителя • Избира най-адекватния тип поведение при зададена рискова ситуация Част по практика на професията: • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на помощ при възникване на рискова ситуация
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 10	Спефика на взаимоотношенията с потребителя и неговото обкръжение
Резултат от учене 10.1	Изгражда отношение на доверие с потребителя
Знания	• Дефинира правила за създаване на междуличностни взаимоотношения • Идентифицира техники и подходи за създаване на отношения на доверие с потребителя • Изброява основни похвати за осъществяване на емоционална подкрепа • Познава техники за работа с недоброволни и немотивирани потребители

Умения	• Отчита личностните особености на потребителя • Проявява емпатия в отношенията с потребителя • Оказва емоционална подкрепа на потребителя • Съблюдава принципите на конфиденциалност и доверителност • Поддържа професионални граници на ролята си и делови взаимоотношения с потребителя
Компетентности	• Способен е да изгражда и поддържа коректни отношения на доверие с потребителя на основата на уважение, зачитане на личното пространство и достойнство, право на информираност и неприкосновеност на личния живот
Резултат от учене 10.2	Осъществява ефективна комуникация с потребителя и с неговите близки
Знания	• Описва етапите в процеса на общуване • Изброява различни техники и методи в общуването • Познава динамиката на семейните и груповите отношения
Умения	• Поддържа професионални отношения с потребителя и близките му • Отчита индивидуалните характеристики на потребителя в общуването си с него • Отчита динамиките на семейните и груповите отношения в обкръжението на потребителя • Разпознава етапите в процеса на общуване • Използва различни техники и методи в общуването си с потребителя и неговите близки (активно слушане, задаване на открити и затворени въпроси, вербални и невербални техники за поддържане на разговор, отразяване на чувства, обратна връзка и др.)
Компетентности	• Създава и поддържа комуникация с потребителя и неговите близки, спазвайки определените правила и норми
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира владеење на основни теоретични понятия за ефективна комуникация при предоставянето на социални и интегрирани здравно-социални услуги Част по практика на професията: • Демонстрира владеење на основни техники и подходи за специфично общуване с различни групи потребители
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 11	Социална работа с деца и семейства от уязвими групи
Резултат от учене 11.1	Участва в оценката и планирането на конкретните стъпки за решаване на проблема
Знания	• Дефинира особеностите на детето в риск и видовете рискове • Познава методи и инструменти за оценка на дете в риск • Познава принципите и процедурите за действие при наличието на оценен риск

	• Познава подходите за формулиране на проблема и планиране на стъпки за решаването му
Умения	• Спазва спецификата и насоките за реализиране на социалната работа с деца и семейства от уязвими групи в условията на определени проблеми • Съдейства на социалния работник в работата с родители за развиване на родителски умения • Създава подкрепяща среда • Прилага практически методи за установяване на причините за отделни ситуации • Проследява обратната връзка от семействата за оценка на напредъка • Предоставя информация за социалните услуги • Оказва помощ и подкрепя на децата и семействата от уязвими групи, за които съществува риск от социално изключване
Компетентности	• Създава и поддържа комуникация с потребителя и неговите близки, спазвайки определените правила и норми • Ефективно участва в екип за оценка, интервенция и подкрепа за решаване на възникнали проблеми
Резултат от учене 11.2	Оказва съдействие и подкрепа на децата и семействата в контактите с институции и субекти
Знания	• Познава действащото законодателство, свързано със закрила на децата в риск • Познава ролята и компетенциите на различните участници в системата за закрила • Познава основните институции в системата за закрила и техните функции и механизъм за координация
Умения	• Спазва действащото законодателство • Предоставя информация за социалните услуги, предназначени за семейства от уязвими групи • Насочва семейството към институции и субекти, които могат да съдействат в кризисната ситуация • Придружава потребителя до съответната институция/субект • Сътрудничи при взаимодействието с конкретна институция/субект
Компетентности	• Отговорно подпомага взаимодействието между институциите/субектите, предлагащи социални услуги на децата и семействата от уязвими групи • Ефективно съдейства на специалистите в планирането на конкретните стъпки по оказване на подкрепа на децата и семействата от уязвими групи, спазвайки етичните норми на поведение
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основни теоретични знания за работа по случай в системата за закрила на детето Част по практика на професията: • Владее основните подходи за подкрепа и съпровождане на семейства и деца в риск за ефективно решаване на проблема

Средства за оценяване	Част по теория на професията: - Писмен изпит Част по практика на професията: - Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 12	Подходи и модели на социална работа в общността
Резултат от учене 12.1	Съдейства при прилагане на превантивна социална работа
Знания	- Идентифицира промени в поведението на деца в случай на изоставане в развитието и други рискове - Познава активните начини за идентифициране на уязвими групи и общности - Познава основните фактори, които са предпоставка за риск при децата и техните семейства или в общността - Назовава компетентните институции и услугите за работа с деца в риск и техните семейства и за работа с други уязвими групи - Идентифицира мерките за закрила на детето и за социална подкрепа на уязвими групи и общности
Умения	- Подпомага социалния работник в работата по превенция на изоставането на детето и реинтеграцията му в семейна среда - Предоставя на родителите информация за специализирани занимания с детето - Подпомага социалния работник в активното търсене и оценка на индивиди и групи с риск от социално изключване
Компетентности	- Ефективно работи на терен в семействата с цел превенция на рисковото поведение и за намаляване на социалното изключване - Работи в екип с медицинско лице, психолог, педагог, юрист с оглед решаване проблемите на лицата и семействата от уязвими групи
Резултат от учене 12.2	Съдейства за подкрепата и развитието на общностите
Знания	- Посочва видовете общности и факторите за тяхното изключване и маргинализиране - Познава методи за социална работа с маргинализирани групи и общности - Описва етнокултурни и психологически особености на уязвими социални групи
Умения	- Използва добри практики за подкрепа, развиване и включване на уязвими и маргинализирани общности - Прилага системен и индивидуализиран подход към всеки отделен случай - Посредничи в процеса на осигуряване на достъп до социални услуги на уязвимите групи и общности
Компетентности	- Разпознава и реагира адекватно на проблемни ситуации в групи и общности и търси начин на ефективно включване и взаимодействие - Активно търси, оценява и подкрепя уязвими групи и

	общности
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Познава основните ценности, принципи и същност на работата в общността • Разпознава видовете интервенции в уязвими групи и общности • Изброява основните фактори на риск за деца, семейства и общности Част по практика на професията: • Прилага системен и индивидуализиран подход към всеки отделен случай
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 13	Поддържане на мрежа за взаимодействие със специализирани звена
Резултат от учене 13.1	Изгражда и развива мрежи за сътрудничество с държавни и частни организации и лица
Знания	• Познава нормативната база, регламентираща взаимодействието между различни специализирани звена и институции • Познава компетенциите на различните специализирани звена
Умения	• Насочва клиентите към специализирани звена • Избира подходящи социални програми за подкрепа на групи хора в неравностойно положение • Подпомага договорните взаимоотношения между потребителите и различните институции • Осъществява междуинституционална комуникация и съгласувани действия с организации и институции в сферата на социалните дейности, здравеопазването, сигурността, образованието и др. • Създава делови връзки със служители на други институции, свързани със социалната подкрепа
Компетентности	• Работи ефективно в мрежа от заинтересовани страни, за да предостави подкрепа и да търси съдействие в трудни ситуации • Развива мрежа от контакти и установява добри взаимоотношения със специалисти от здравната сфера, социалните услуги, трудовите борси, експерти в областта на социалното подпомагане, за да подпомогне насочването, оценката и подкрепата на нуждаещите се от подкрепа лица
Резултат от учене 13.2	Изгражда и поддържа контакти с други специалисти в областта на социалните дейности
Знания	• Познава компетенциите и квалификациите на различните специалисти, ангажирани в предоставянето на социални услуги • Познава правилата и процедурите при реализиране на междуинституционално и междусекторно взаимодействие
Умения	• Насочва клиентите към други консултанти в случай на

	необходимост от предоставянето на специфична подкрепа с оглед на потребностите им
Компетентности	• Сътрудничи с други специалисти • Съдейства за поддържането на професионалната мрежа и демонстрира готовност за сътрудничество
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Описва нормативната база и компетенциите на различните специализирани звена, свързани с трудовата заетост • Познава реда за реализиране на междунституционално и междусекторно взаимодействие и насочване към други специалисти и институции Част по практика на професията: • Разпознава необходимостта и демонстрира готовност за сътрудничество с други специалисти по подкрепена заетост
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

4. Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Социални дейности“

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/ НКР	ЕРУ ... от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)
III	4	ЕРУ 6, ЕРУ 7, ЕРУ 8, ЕРУ 11, ЕРУ 13
III	4	ЕРУ 6, ЕРУ 7, ЕРУ 9, ЕРУ 10, ЕРУ 13
III	4	ЕРУ 6, ЕРУ 7, ЕРУ 9, ЕРУ 12, ЕРУ 13

5. Изисквания към материалната база

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Обзавеждането включва: работно място на обучаващия (работна маса и стол), работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), учебна дъска (електронна), мебели (шкафове за различни цели), екран и стойки за окачване на табла, чартборд и учебно-технически средства (видеотехника, компютър, мултимедия и интернет).

Компютърен кабинет с компютър за всеки обучаван със специализирани софтуерни продукти.

Кабинет за изучаване на чужд език – работни маси за обучаваните, аудио- и визуална техника, дидактични материали, свързани с усвояването на езика.

Учебни пособия: демонстрационни макети и модели, реални образци, постери, учебни видеофилми, програмни продукти, работни тетрадки за всеки курсист с базови текстове, таблици и специфични данни за всеки от изучаваните предмети, комплект от нормативни актове, свързани с упражняване на професията „Социални дейности“.

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Обучението по практика на професията се извършва в институции, осъществяващи държавната политика по социално подпомагане, социално включване, подкрепа за децата и семейството и социалните услуги, в общини, както и при доставчици на социални услуги, в лечебни заведения (в т.ч. хосписи) и други.

Основно оборудване и обзавеждане: дневно помещение, оборудвано с оглед работата с хора от уязвими групи, офис, оборудван с офис техника, офис, оборудван за извършване на консултантски дейности.

Учебни пособия: видеофилми за дейността на служителите от социалните услуги и институциите, комплект документи с указания и правилници за дейността на различните видове социални услуги и институции.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионално направление „Социални дейности“ и професионално направление „Психология“ от областта на висше образование „Социални, стопански и правни науки“ и от професионално направление „Педагогика“ от областта на висше образование „Педагогически науки“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление № 125 от 2002 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията.

Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без придобита професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности. При необходимост този период може да бъде и по-кратък с оглед запознаване с актуалните промени в законодателството и динамично променящите се среда и потребности на лицата.